

13.8.2019

Pääomamarkkinoiden valvonta

Julkinen

FIVA/57/05.00.00/2019

Arvopaperimarkkinayhdistys ry
c/o Keskuskauppakamari
PL 1000
00101 Helsinki

Lausuntopyyntönne internetsivustollanne

Ehdotus uudeksi Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiksi 15.5.2019

Arvopaperimarkkinayhdistys ry on pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta uudeksi Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodiksi, joka korvaa vuonna 2015 annetun listayhtiöiden hallinnointikoodin.

Finanssivalvonta toteaa aluksi, että sillä on ollut mahdollisuus kommentoida ehdotusta hallinnointikoodiksi sen valmistelun aikana ja Finanssivalvonnan esittämiä kommentteja on siinä huomioitu keskeisiltä osin. Finanssivalvonta esittää lausuntonaan seuraavaa.

1. Yleisiä näkökohtia

Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että listayhtiöiden hallinnointiin liittyviä käytäntöjä arvioidaan ja kehitetään jatkuvasti muun muassa kiinnittämällä huomiota kansainväliseen kehitykseen sekä huomioimalla eu-rooppalaisessa kentässä tapahtuvat muutokset.

Hallinnointikoodiin ehdotetut muutokset perustuvat osakkeenomistajien oikeudet -muutosdirektiivistä aiheutuviin uusiin velvoitteisiin sekä tilintarkastussäätelyn kokonaisuudistuksesta aiheutuviin koodin täsmennyksiin. Osakkeenomistajan oikeuksia koskevan muutosdirektiivin erityisenä tavoitteena on edistää pitkäaikaista osakkeenomistajavaikutusta sekä lisätä avoimuutta yhtiöiden ja sijoittajien välillä muun muassa kohdistuen yhtiön palkitsemispolitiikkaan. Tarkastusvaliokuntaa koskevaa suositusta on päivitetty johtuen tilintarkastusdirektiivistä, jonka tavoitteena on lisätä luottamusta tilintarkastukseen ja sitä kautta myös taloudellisen raportoinnin luotettavuuteen. Finanssivalvonta pitää kyseisten sääntelymuutosten tavoitteita erittäin tärkeinä ja siten hallinnointikoodiin tehtyjä muutoksia hyvin tervetulleina.

2. Yksityiskohtaisia kommentteja eräisiin suosituksiin

2.1 Suositus 16: Tarkastusvaliokunta

Finanssivalvonta korostaa tarkastusvaliokuntia koskevan asiantuntemusvaatimuksen tärkeyttä. Finanssivalvonnan mielestä on erityisen tärkeää lujittaa tarkastusvaliokunnan teknistä osaamista.¹

Tarkastusvaliokunnan tehtävä on haastava ja laaja. Muun muassa uusien IFRS-standardien myötä usean yhtiön laskentakäytänteet ovat entistä haastavampia ja sääntely aikaisempaa yksityiskohtaisempaa. Tilintarkastussääntelyn Eurooppa-tasoinen kokonaisuudistus teknisti ja monimutkaisti myös tilintarkastusta. Ilman riittävää teknistä asiantuntemusta ja kokemusta laskentatoimesta tai tilintarkastuksesta on vaikea tai jopa mahdotonta haastaa ja valvoa yhtiön käyttämiä laskentakäytänteitä sekä niiden tilintarkastusta. Tästä syystä Finanssivalvonta ei katso, että riittävä laskentatoimen ja tilintarkastuksen asiantuntemusvaatimus, jota edellytetään yhdeltä valiokunnan jäseneltä, voisi perustua yksinomaan kokemukseen tulostavuuksista liikkeenjohdosta.

Tarkastusvaliokunnilta odotetaan entistä enemmän itsenäistä panosta taloudellisen raportoinnin varmistamisprosessissa. Odotuksista kertoo muun muassa se, että kansainvälinen arvopaperimarkkinavalvojien järjestö IOSCO julkaisi alkuvuodesta tarkastusvaliokunnille suunnatun raportin hyvistä käytänteistä tilintarkastuksen laadun parantamiseksi² kun taas sijoittajia edustava tahon Institutional Shareholder Services (ISS) kiinnittää huomiota tarkastusvaliokuntien asiantuntemukseen ja tilinpäätösraportoinnin laatuun³. Finanssisektorilla on tarkastusvaliokuntien tärkeää roolia korostettu jo pidempään. Asiantuntemusvaatimus on esimerkiksi laissa luottolaitostoiminnasta laajempi kuin osakeyhtiölaissa, mikä alleviivaa asiantuntemuksen merkitystä. Tarkastusvaliokunnalla tulee olla myös riittävä asiantuntemus laskentatoimesta, kirjanpidosta, taloudellisesta raportoinnista ja tilinpäätöskäytännöistä sekä sisäisestä tarkastuksesta.

2.2 Suositus 27: Lähipiiritoimet

Finanssivalvonta pitää hallinnointikoodin lähipiiritoimien suositusta tärkeänä, koska ilman lähipiiritoimien seurannan ja arvioinnin periaatteita sekä luetteloa lähipiiriin kuuluvista osapuolista, lähipiiritoimien luotettava raportointi on vaikeaa. Finanssivalvonta pitää hyvänä, että lähipiiritoimien seurantaa ja arviointia koskevien periaatteiden määrittely on lisätty esimerkkeihin tarkastusvaliokunnalle mahdollisesti kuuluvista tehtävistä.

¹ Näin todetaan myös tilintarkastusdirektiivin (2014/56/EU) johdanto-osan 24) kohdassa.

² IOSCO Report on Good Practices for Audit Committees in Supporting Audit Quality (January 2019) www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD618.pdf

³ ISS 2018 Governance Principles Survey – Summary of Results, sivu 5 (Auditors and Audit Committees): www.issgovernance.com/file/policy/2018-2019-iss-policy-survey-results-report.pdf

13.8.2019

Pääomamarkkinoiden valvonta

Julkinen

Lähipiiriliiketoimet eroavat luonteeltaan liiketoimista toistensa lähipiiriin kuulumattomien kesken, koska vaikutusmahdollisuudet ovat erilaiset. Listayhtiöiden omistus on Suomessa keskittynyttä, joten laadukkaat periaatteet lähipiiritoimien seuraamiseen ja raportointiin edistävät osakkeenomistajien luottamusta yhtiöön.

Lähipiirin oikea määrittely kansainvälisen tilinpäätösstandardin IAS 24⁴:n perusteella voi olla yhtiöille haastavaa jo pelkästään standardin vaikeaselkoisuuden takia. Lähipiiriosapuolien määrittely on monivaiheinen prosessi, minkä lisäksi kutakin mahdollista lähipiirisuhdetta tarkasteltaessa on otettava huomioon suhteen tosiasiallinen sisältö eikä ainoastaan sen oikeudellinen muoto. Finanssivalvonta korostaa myös sitä, että IAS 24:n mukaan kaikki lähipiiritoimet on pystyttävä tunnistamaan, eli myös tavanomaiset sekä vähämerkitykselliset lähipiiritoimet. Tilinpäätöksessä raportoitavaksi tulevat kuitenkin vain olennaiset tiedot. Lähipiiritoimet ovat luoneensa perusteella olennaisia, ei aina niinkään eumäärän perusteella, mikä osaltaan lisää johdon harkintaa.

Finanssivalvonta pitää lähipiirisuosituksen perusteluita tarpeellisena, koska ne voivat auttaa listayhtiötä - varsinkin pienempiä - asian hallinnassa. Lähipiiriasioiden hallinnan monimutkaisuutta lisää eri näkökulmista ja eri tarkoitusta varten annettu sääntely.

Finanssivalvonta katsoo IFRS-valvonnan valvontahavaintojensa⁵ perusteella, että lähipiiriasioissa raportojien tukeminen on tarpeellista. Yhtiöiden lähipiiriprosesseissa on Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan vielä parannettavaa. Myös PRH:n tilintarkastuslautakunta on esimerkiksi vuonna 2017 antanut listayhtiön tilintarkastajalle sanktion lähipiirin tarkastamisen puutteista.⁶ PRH:n laaduntarkastuksen alustavat painopistealueet 2020–2021 sisältää lähipiiriin liittyvien tietojen tarkastuksen⁷.

Lähipiiritoimen julkistaminen arvopaperiamarkkinalain mukaan

Lähipiiritoimien julkistamisen osalta Finanssivalvonta katsoo, että hallinnointikoodin kohta, jossa todetaan "Arvopaperimarkkinalain mukaan osakkeenomistajan kannalta olennaiset lähipiiritoimet, jotka eivät ole tavanomaista liiketoimintaa taikka joita ei tehdä tavanomaisin kaupallisin ehdoin, on myös julkistettava viimeistään silloin, kun lähipiiritoimi sitoo yhtiötä" ei vastaa AML 8:1 a §:n sanamuotoa ja tulisi korvata suoralta viittauksella edellä mainittuun säännökseen esimerkiksi seuraavasti:

⁴ IAS 24 *Lähipiiriä koskevat tiedot tilinpäätöksessä*

⁵ IFRS-tilinpäätösvalvonta 2017, valvontahavainnot standardeittain, kalvo 5 (IAS 24): www.finanssivalvonta.fi/globalassets/fi/paaomamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/ifrs/esitykset/fivan_listayhtiotilaisuus_2017.pdf. Vuoden 2018 IAS 24 valvontahavainnot sisältyvät edellistä vastaavassa valvontahavainnot standardeittain -kuviossa muut havainnot palkkiin, katso kalvo 10 (muut): www.finanssivalvonta.fi/globalassets/fi/paaomamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/ifrs/esitykset/ifrs-tilinpaatosvalvonta_2018.pdf

⁶ www.prh.fi/stc/attachments/tilintarkastusvalvonta/tilintarkastuslautakunta/PRH-134-10000-2017.pdf

⁷ www.prh.fi/fi/tilintarkastusvalvonta/tilintarkastuksenlaatu/tilintarkastajien_laaduntarkastus/laaduntarkastusten_painopistealueet_0.html

13.8.2019

Pääomamarkkinoiden valvonta

Julkinen

Arvopaperimarkkinalain mukaan sellaiset osakeyhtiölain 5 luvun 14 a §:ssä tai 6 luvun 4 tai 4 a §:ssä tarkoitetut lähipiiritoimet, jotka ovat olennaisia osakkeenomistajan kannalta, on julkistettava viimeistään silloin, kun lähipiiritoimi sitoo yhtiötä.

FINANSSIVALVONTA

Armi Taipale
osastopäällikkö

Pia Ovaska
lakimies